

Bava Metzia (Mishnah 25b)

גוזלות מקושרים — **If one found behind a fence or behind a wall** — **young pigeons** that were tied; או בשבילין ששבשדות — **or if he found such birds in the paths of the fields,** הרי זה לא יגע בהן — **he should not touch them.** מצא כלי באשפה — **If he found a utensil in a garbage heap:** אם מכוסה — **If [the utensil] is covered,** לא יגע בו — **he should not touch it;** אם מגולה — **if it is uncovered,** נוטל ומכריז — **he must take it and announce it.**

Bava Metzia (Gemara 25b)

מאי טעמא — **What is the reason** that the finder must not touch the birds? דאמרין — **For we say** ואי — **that a person perhaps concealed these birds behind the fence,** שיקיל להו — **and, if [the finder] takes them** in order to return them, במוצייהו — **their owner does not have available any identifying mark on [these birds]** by which to reclaim them. הלכך לשבקיניהו — **Therefore, let [the finder] leave them** עד דאתי מרייהו ושקיל להו — **until their owner comes and takes them.**

The Gemara objects:

ואמאי — **But why?** ... ליהוי קשר סימנא — **Let the type of knot serve as a siman!** — ? —

The Gemara answers:

במקושרין — **R' Abba bar Zavda said in the name of Rav:** אמר רבי אבא בר זבדא אמר רב — **The Mishnah is dealing with [birds] tied by their wings,** which cannot serve as a *siman*, דכולי עלמא הכי מקטרי להו — **because everyone ties [birds] in this particular manner.**

The Gemara objects again:

וליהוי מקום סימן — **But let the place** where they were found serve as a *siman!* — ? —

The Gemara answers:

אמר רב עוקבא בר חמא — **Rav Ukva bar Chama said:** במדדן — **The Mishnah is dealing with [birds] that can hop** from place to place.

The Gemara asks:

אי במדדן — **If the Mishnah is dealing with [birds] that can hop,** מעלמא אתו — **then they might hve come from elsewhere,** ומותרין — **and they should be permitted** for the finder to keep. Why does the Mishnah forbid the finder to take the birds?

The Gemara answers:

איכא למימר מעלמא אתו — **Indeed, it is possible to say that they came from elsewhere,** ואיכא למימר אינש אצנעניהו — **but it is also possible to say that a person concealed them behind this fence.** ונהו ליה ספק הינוח — **Thus, it is a find regarding which a doubt exists** whether it was deliberately placed there for safekeeping; ואמר רבי אבא בר זבדא אמר רב — **and R' Abba bar Zavda said in the name of Rav:** כל ספק הינוח — **Any found object regarding which a doubt exists** whether it was deliberately placed there, לכתחילה לא יטול — **one should not pick it up as a first resort;** ואם נטל — **but if he picked it up,** לא יחזיר — **he should not return it to any claimant.**

Bava Metzia (Baraisa 31a)

טלית בצד גדר — **Regarding a cloak beside a fence,** קרדום בצד גדר — **a hatchet beside a fence,** ופרה רועה בין הכרמים — **or a cow grazing in the vineyards,** אין זו אבידה — **it is not a lost object.**

משתמר לגמרי

רמ"א (חושן משפט רס, י) - אם הדבר משתמר כגון טלית או קרדום בצד גדר והוא ספק אם הניחום בעלים שם לא יגע בהם בין יש בו סימן בין אין בו סימן.
עבר ונטלו והוליקו לביתו, אם יש בו סימן יכריז ואם אין בו סימן יהא מונח עד שיבוא אליהו. לא הוליקו לביתו יחזור ויניחו על מקומו.

שלחן ערוך הרב (ד, יב) - אם ניכר הדבר ששכחהו כגון מעות שהעלו חלודה שניכרין שהן כאן מזמן רב ובדאי שכחו הבעלים אנה הצניעו ונאשו מהן כי אין דעתם סומכת כלל שימצאם אחד ויכריז כיון שהצניען במקום צנוע ומשתמר לפיכך הרי הן של מוצאן אפילו אם יש בהם סימן בכיס. [ודלא כהסמ"ע].

השבת אבידה כהלכה (א, ח) - כגון שמחובאת בתוך צמחיה סבוכה או בתוך חור בכותל באשפה שאינה עשויה לפינוי, בתוך ארון טלפון או חשמל.

שערי ציון - יש ללמוד מתוספות בענין קרדום וטלית שאף אם בצד הגדר אינו מקום משתמר מצד עצמו לגבי כסף ושאר דברים, לענין טלית וקרדום שהדרך להניח שם ולחזור ולקחתם הוי משתמר, וכן כל כיוצא בו כגון עגלות בחדר מדרגות או מכתב בתיבת הדואר או דברי מכולת ליד המכולת.
ראה עט או מטפחת וכיוצא בו מונח על ספסל בבית המדרש נראה דלא יקחם ואפילו יש בו סימן אינו צריך להכריז, דסתם בית מדרש שמור כלפי אנשים מעלמא, ואנשים מבית המדרש לא יקחוהו. [וע"ע משפט האבידה עמוד נט.] עבר ונטלו... אך בבית מדרש או ישיבה שיש ציבור קבוע ויבא פעם נוספת יחזיר למקומו, דזה חשיב משתמר לגמרי.

אינו משתמר כלל

רמ"א (חושן משפט רס, י) - במקום שאינו משתמר כלל אפילו ודאי הינוח ואין בו סימן לא בחפץ ולא במקום הוי של מוצאו, ואם יש בו סימן נוטל ומכריז.

ש"ך (רס, לא) - גם בכאן קיצר הרב בלשונו דפשיטא דבדאי הניח ואין בו סימן אפילו במקום שאינו משתמר כלל לא הוי של מוצאו אלא יהא מונח עד שיבא אליהו מטעם דהוי יאוש שלא מדעת.

שלחן ערוך הרב (ד, טו) - אפילו הוא ודאי הינוח שהניחו ברשות הרבים להקל ממשאו ושכחו שם שבדאי נודע לו מיד שהקל ממשאו אחר שעבר ממקום זה ונתייאש ממנו, אבל אם הוא דבר שאפשר שלא נודע לבעליו שכחתו אותו גם לאחר שכבר בא ליד המוצאה יהא מונח עד שיבא אליהו. [טז] במה דברים אמורים בדבר שאפשר לתלות הנחתו בשכחה אבל אם אי אפשר לתלות בשכחה אלא מדעת הניחוהו בעליו כאן והלכו להם אף על פי שלא הניחוהו אלא לפי שעה ומיד ישובו לקחתו הרי הוא של מוצאו [משום אבידה מדעת].

שערי ציון - ולכן מצא טלכרט או כסף במכונת שתיה וכיוצא בו מקום שאין משתמר כלל ואין בהם סימן הרי אלו שלו רק שלא יהיה יאוש שלא מדעת.

משתמר קצת

רמ"א (חושן משפט רס, י) - ובמקום שמשתמר קצת כגון שבילין שבשדות אפילו ספק הינוח ויש בו סימן נוטל ומכריז, ואם אין בו סימן לא בגופו ולא במקום לא יטלנו. ואם נטלו רק בידו ולא הוליקו לביתו לא יחזיר שהרי אין המקום משתמר היטב ויהא מונח עד שיבוא אליהו.

ש"ך (רס, לא) - ואם נטלו כו', ומדברי הנמוקי יוסף והר"ן... נראה להדיא דבכי האי גונא יחזיר כיון שלא הוליקו לביתו, דממה נפשך אם הבעלים הניחום שם לדעתם כיון שמקום זה משתמר הוא לדעת בעלים יכול להחזירו, ואי מעלמא אתי כיון שאין בו סימן הרי הוא שלו וכיון שיכול להניחו בביתו למה לא יהא רשאי להניח במקום שנטל.

סמ"ע (רס, מז) - בכל ג' חילוקים הללו אין פלוגתא מבוארת אדברי הרמב"ם אלא בתרי עניינים. חדא במה שכתב הרמב"ם דבמצאו במקום שאינו משתמר כי אם קצת ונטלו ואין בו סימן דהוא של מוצאו, ושאר הפוסקים סבירא להו דיהא מונח בידו עד שיבא אליהו כיון דבא לידו באיסורא והוה ליה יאוש שלא מדעת. והשני בספק הינוח במקום שאין משתמר כל כך ויש בו סימן דכתב המגיד משנה והכסף משנה דנראה מדברי הרמב"ם סבירא ליה דלכתחלה לא יגע בו.

השבת אבידה כהלכה (א, ט) - כגון מאחורי גדרות הבתים, בפינה שבגינת משחקים.
שערי ציון - כמו חדר מדרגות וחצירות הבנין בדרך הינוח לא יטול והכל לפי הענין אם יש לתלות שאדם הניחו כאן ומיד יחזור לא יטול ואם נראה כאבידה יטול ויכריז.

עי' כסאות לבית דוד סי' עא, פאת שדך קס-קסא, חשב האפוד ח"ב יא, משפט שלמה ח"ג